

ВАТРА

Ту мене мати породила, солодким молоком кормила, ту хочу жити умирати, де жили мій отець і мати

в е-просторі

ТЕКСТ
КАТЕРИНА КОВАЛЬСКА

Ждиня, 17.07.2020. В місці пам'яті. „На антені” (справа):
Голова ОЛ - Григорій Троханівський,
ведучи - Йоанна Лабівська і Григорій Суханич

Дюрдьов, Сербія, VII 2020. Задальний
виступит рихтує „КУД Тарас Шевченко”

Краків, VII 2020
Задальний виступит рихтує дитячий
колектив „Барвінок”

Ждиня, 17.07.2020
В черзі до ватряной сцени колектив
ОУП „Студенти танцюють”

38 Лемківска ватра в Ждині 17-19.07.2020

**«Мам мотузок до Ждині!
Што з ним треба зроби́ти?»**

Коли на світі зачалася коронавірусова пандемія, а штораз то новіши кордони закривалися, ніхто з нас не думав, же подарится нам стрінутися разом при ватряним огни. Годен подумати, же Сьвята лемківской культури в Ждині не буде і не буде чим заґріти наши серця на цілий наступний рік.

Та попри шитки перепони – 38 Лемківска ватра має місце! Задля посередництва модерних технологій мате змогу взяти участь в нашом фестивалі. Пам'ятайте – не є важливим «як», важливим є би зме били разом 3 дни, так як кожного рока! Зімайте наш «мотузок» до Ждині і радійме разом нашим лемківским сьвятом!

Певно задумуетеся тепер як трафити до нашой Ждині? Де найдете програму і што взяти зо со-бом?

Того рока не треба старатися о доїзд до Ждині. Сьміло можна повісти, же кед мате дома Інтернет і до того якийсь комп'ютер, модерну мобільку або телевизор – то они будут вашим автотом чи автобусом.

А што далє?

Зо Ждини ... зо сьвітом

Кед не визнаєтеся добрі в Інтернеті і його таємницях – попросте когоси о поміч. Берте до руки тот номер нашого кварталника і читайте – ниже опишеме шитки «кроки», які поведут Вас до Ждини.

Поглядайте на комп'ютери програму, яка допоможе мандрувати Інтернетом – нп. Google Chrome, Mozilla Firefox або Internet Explorer. В тій же програмі впиште: „youtube Zjednoczenie Lemkow”. Таким чином знайдетеся на нашій профілі на плятформі Youtube – гин, згідно з тогорічном програмом Ватри,

будете могли взяти участь во шитких концертах, дискусіях і подіях, які зрихтували-зме для Вас – навіт по ватрі, бо запис лишатся на все в Інтернеті! В тогорічній програмі знайдете годину розписку – в який ден і годину будеме трансмітувати.

Таким самим чином, коли впишете слова „watra zdynia” знайдете нашу інтернетну сторінку – www.watrzdynia.pl а на ній – тогорічну програму і пребагато цікавих і корисних інформацій о наших гостях і ансамблях.

Кед знате, чим є Facebook (якого декотри іменуют «гамбокнижком») і мате гин свій профіль – сьміло заходите на наш профіль „Łemkowska Watra w Zdyni Лемківська ватра в Ждини”, де кожного дня публікуєме для Вас шитки інформації пов'язани з ватром. Гев тіж треба повісти важливу річ – за допомогою мотузків-лінків на плятформі Facebook барз легко знайдете наши трансмісії в Інтернеті.

Заохачае Вас би сте засновали з нагоди Лемківской ватри свої профілі на плятформі Facebook і стали членами групи наших постійних обсерваторів. Ватрянний профіль барз міцно розвивався останніма роками і є гнеска добрим джерелом вшелеяких інформацій о лемківській

Мокре, VII.2020
Здальний виступит рихтує Ансамбль пісні и танцю „Ослав'яни”

Зміст:

❖ Обкладинка:

в е-просторі: рекламни мотиви подій, рихтуваних Об'єднанням лемків в мережі Інтернет вчас несприятливий масовим культурним заходам:

- 38. Лемківська ватра в Ждині 17-19.07.2020

Маме мотузок до Ждини!

- Лемківський кермеш в Вільхівці 26.06.2020

Надаєме з Вільхівця!

❖ Фотографії:

Юстина Вишовска, о. др Аркадій Троханівський, др Анна Барнат, Анна Буковска, Наталія Гладик, grekokatolicywalcz.pl, lemkounion.pl, krosno112.pl, facebook.com, gorlice.nasze-miasto.pl, unn.com.ua, zdjecia.interia.pl

2 30 ЖДИНИ... 30 СВІТОМ - К. Ковальска

4 ШТО ХОЧЕТЕ ОБЗЕРАТИ? - ПРОГРАМА 38. Лем Ватри

6 А ЯКИ ПЕРШИ ОПІНІЇ ГЛЯДАЧІВ?

6 ПОДЯКУВАННЯ НАШИМ МЕДСЕСТРАМ - А. Буковска

8 НАШИ ЮВІЛЯРЕ

9 ШУМЛЯТ ГОРИ- А. Буковска

10 БЛАЖЕНІШИЙ СВЯТОСЛАВЕ - ДО 50-ЛІТТЯ

12 ПОСЛУХАЙТЕ О „ЧИЖИКАХ” - інтерв'ю

14 ДИТЯЧА СТОРІНКА - А. Барнат, о. А. Троханівський

16 НАДАЄМЕ З ВІЛЬХІВЦЯ - Н. Гладик

17 ВСЕЧЕСНИ ЮВІЛЯРЕ

18 В ПОРОГАХ НАШОГО ЛІЦЕЮ - А. Вев'юрка

19 В ЗИНДРАНОВІЙ ВІДДАЙМЕ ПАМ'ЯТ - А. Вев'юрка

20 ГОЛОС ПАМ'ЯТИ ДЛЯ ПАНА ПЕТРА ГОЙНЯКА - А. Вев'юрка

23 ЖИТИ СВІТОМ ЄВАНГЕЛІЯ - М. Сидор

24 УПОКОЇЛИСЯ

27 ЯК Я ІШОВ ПОПІД ГОРИ ... - К. Онишканич-Пшибила

27 З МОЙОЙ ПОЛИЧКИ

Што хочете обзєрати? - читайте ПРОГРАМУ ----- Інтернетной 38 Лемківской ватри

культури – не лем пов'язаной з самом ватром. Об'єднання лемків має тіж два інчи профілі на плятформі Facebook- „Zjednoczenie Lemków” та „Łemkowski Kwartalnik Watra”. Найвєкшим любителям модерних технологій пригадую, же найдут нас тіж на плятформі Instagram.

Знам, же для декотрих старших лемків слова, яких уживаме в тій статті, можуть звучати чужо. Та вірю, де кед попросите о поміч молоде покоління – зо шитким Вам допоможут і шитко пояснят. На мою думку, ніт юж можливости іти назад – мусиме підтримувати нашу культуру при допомозі модерних плятформ. Як би зме не заперали на тото очи – сьвіт іде вперед і нам треба іти з ним. Як сьпівали славни пан Фецько Ґоч: «Не стій Ваню на піперек, бо сьвіт гнеска іде вперед!» Тогорічна Лемківска ватра є чисто інча як попередни, до яких привикнули зме за останніх 37 років. Та з огляду на санітарни обмеження і для безпеки нас шитких мусиме переживати Сьвято лемківской культури дома. Сядте з родиною і знаємима, берте каву або чай в руку і будте з нами «он-лайн»!

Лемківска ватра «он-лайн» то великий подвиг цілого ватряного оргкомітету. В нелегких для нас шитких часах підняли зме ся організації цифрового фестивалю і донесєня під Ваши стріхи лемківского духа. Я сама думаю, же тот подвиг допоможе підняти наше Сьвято на вищий рівень. Шитки маме надію, же юж наступного рока будеме могли видітися при справжній ватрі-огни, а сама Лемківска ватра буде трансмітувана хоцьки частинно «он-лайн».

Покля што – зийдемєся в Інтернеті!

Офіційни профілі ОБ'єднання лемків:

- 1) Facebook
---> Łemkowska Watra w Zdyni
Лемківска ватра в Ждини
---> Zjednoczenie Lemków
----> Łemkowski Kwartalnik „Watra”
- 2) Інтернетови сторінки
www.watrzdynia.pl
www.lemkounion.pl
- 3) Instagram
#vatrazdynia
- 4) Youtube

16.07.2020 – четвер

Покладаня квітів під пам'ятниками: Епіфанія Дровняка в Криниці, Б.І. Антонича в Новиці, жертв німецького і комуністичного терору, померших, помордуваних та репресованих жителів Лемківщини в Устю Руским, як тіж на могилах: Штефана Гладика в Білянці, Якова Дудри і Левка Ґаля в Лоси, Петра Чухти в Ждини, Петра і Теклі Шафранів в Ганчові.

17.07.2020 – п'ятниця

18.00 Привитаня гости 38 Лемківской ватри

18.15 Загуляйме і засьпівайме разом 1 ч.

Ослав'яни – ансамбль пісні і танцю; Мокре На Лемковині – лемківський фольклорний ансамбль; (США)
Відгомін Бєскидів – лемківський народній ансамбль; Долина (Україна)
Дивоцвіт – вокальне тріо; Зимна Вода (Укр.)
Бавниця – дитячий танцювальний ансамбль; Зимна Вода (Україна)

19.00 – Загуляйме і засьпівайме разом 2 ч.

Калина – ансамбль народного танцю; Кальників (Польща)
Лабірски Бєтяре – вокальне тріо; Лабірце (Словаччина)
Свидницки Гелігонкаре – музично-вокальний народній ансамбль; Свидник (Словаччина)
Ослав'яни – ансамбль пісні і танцю; Мокре (Польща)
КУД Тарас Шевченко – фольклорний ансамбль; Дюрдьов (Сербія)

19.50 Фільмова імперсія – краєвиди Лемківщини в об'єктиві – сьпівєє Юлія Дошна; Лося

20.00 Простір слова

Бєскидски і сьвітови хроніки – авторске спітканя з Анджейом Стасюком; модератор З'ємовіт Щєрек – запис бєсїди в рамках 37 Лемківской ватри

19.00 Простір слова

Передуй. 12 відкритих історій – презентація збірки репортажів (Лідери ПАФС – Павел Ґрабовскі, Яцек Півоварскі, Наталія Гладик); модератор Лукаш Войтусік – бєсїда на живо на фейсбуці Łemkowska Watra w Zdyni Лемківска ватра в Ждини

21.00 Дюрдьове мой – фільм авторства КУД Тарас Шевченко; Дюрдьов (Сербія)

18.07.2020 – субота

12.00 – Торжественне запаління 38 Лем. ватри

На добрий початок

Церковний хор з Криниць (Польща)
Поздоровління голів лемківських організацій з України, США, Канади і Сербії
Кучерики – фольковий молодіжний ансамбль; Санкова (Польща)
Регіональне варіан з Анном Добровольськом
Майстерня – Петро Михняк, Василь Шлянта
Лемківський кватральник «Ватра» – бесіда з Анном Буковськом і Емільом Гойсаком

Для наймолодших

Барвінок – дитячий ансамбль; Краків (Польща)
Оголошення результатів Конкурсу Лемківщина оком дітини – Анна Барнат, о. Аркадій Троханівський, Іван Криницький
Лемківський Перстеник – дитячо-молодіжний ансамбль; Гладішів (Польща)
Кичерка – дитячий ансамбль пісні і танцю; Лігниця (Польща)
Регіональне варіан з Анном Добровольськом
Лемко співі – Молода Лемківщина; Львів

Найгарщи

Простір слова
Лемківське весілля – авторське спіткання з Болеславом Баволяком; модерує Григорій Суханич
Н'лем folk – фольк-роковий ансамбль; Вроцлав (Польща)
Оголошення результатів Конкурсу Містер Корона – Йоанна Лабівська
Поздоровління од ансамблів з Польщі і зо сьвіта
Лемківська спартакіада – Олександра і Михайло Баюс

На руснацку нюту – концерт

Basawell – фольковий ансамбль; Пряшів (Словаччина)

19.00 Простір слова
Мандрівне фотографічне підприємство – авторське спіткання з Агнешком Пайончковськом; модератор: Лукаш Войтусік – бесіда на живо на фейсбуці Łemkowska Watra w Zdyni
Лемківська Ватра в Ждини
20.00 Etno XL – фольковий ансамбль, Рівне

19.07.2020 – неділя

7.00 Ретрансмісія православної Божественної Літургії з дня апостолів Петра і Павла на сьв. Горі Явір
9.00 Ретрансмісія греко-католицької Божественної Літургії з прощани на сьв. Гору Явір

12.00 Вшанування жертв акції Вісла в Місци пам'яті, Журавлі – репрезентаційний хоральний ансамбль Об'єднання українців у Польщі; Варшава (Польща)

Врочисте привітання від місцевих володарів Горлицького повіту та гміни Устя Горлицке і Ропа

Журавлі – репрезентаційний хоральний ансамбль Об'єднання українців у Польщі; Студенти тацюють – студентський ансамбль народного танцю; Перемишль (Польща)

Про Дровняка і для Дровняка

Ім'я Нікіфор – Чижики; Вроцлав (Польща)

Простір слова
В 125 річницю народження Епіфанія Дровняка – тематична стріча з Васильом Шлянтом, Богданом Гуком і Наталієм Гладик; модератор: Пйотр Літка

А в свободним часі

Ручай – лемківський ансамбль; Санкова
Лемківська спартакіада – Єва Морох
Надія – лемківський фольковий ансамбль; Лешно Горішне (Польща)
Майстерня – Марія Келечава, Євгенія Келечава, Анна Добровольська
Поздоровління од ансамблів з Польщі і зо сьвіта

Наши коріня

Простір слова
Наша спільна спадщина. Тотожність лемків, бойків, русинів зо Словаччини – тематична стріча з проф. др габ. Богданом Гальчаком, др габ. Ярославом Сирником, доц. Михайлом Шмігельом; модератор: Святослав Галь

Зоря – хор; Устя Руске (Польща)
Лемківська спартакіада – Єва Морох
Діканда – фольковий ансамбль; Щецин
Загашиння огня 38 Лемківської ватри

До наступной 39. Ватри – концерт

Маковиця – танцювально-співочий народний ансамбль; Свидник (Словаччина)

19.00 Простір слова
Понімецьке – авторська зустріч з Кароліном Кушиком; модератор: Лукаш Войтусік – бесіда на живо на фейсбуці Łemkowska Watra w Zdyni
Лемківська Ватра в Ждини

20.00 Лемко Товер – фолькова капеля, Стшелці Краєньски (Польща)

А які перші опінії глядачів Інтернетної Ватри?

Була з Вами всі три дні на онлайн-Ватрі!!! Вам це ВДАЛОСЯ!!! Дякую за можливість розділити радість і смуток у такому форматі. Знаю, що організувати Ватру не просто, проте, Ви вже маєте багаторічний досвід. Але організувати цього року Ватру було великим викликом. Ви, і вся Ваша команда, всі учасники і залучені до реалізації проекту - СПРАВИЛИСЯ!!! Особисто мені, найприємніше було дивитися на малих дітей. Напевне це в мене професійне)))

Організаторам вдалося в цих відеотрансляціях зібрати і передати ключові напрямки Лемківського фестивалю.

В незвичному становищі були і самі творчі учасники Ватри. Співали чи тацювали цього року вони не численним людям, а - Горам Лемківщини.

Звичайно, що є аспекти, котрі жодна техніка не передасть... Це і емоції очевидців тих подій, і радість від зустрічі з ще живими побратимами, тепло від самої запаленої Ватри, запах ватряного диму і світло її вогню.

Але всім Вам вдалося розпалити вогонь в серцях тих, кому рідне слово ЛЕМКІВЩИНА!!! ДЯКУЮ від Лемків села Пастуше (а їх нащадків тут майже все село)

Марія Вудка, с.Пастуше, Україна

Хочь у складних умовах організаторам подарилось 38 Лемковску ватру у Ждини в часі 17-19.7.2020 успішно зорганізувати і передати online... Ціли три дні їм пересидів при компютері з фотоапаратом і документавав швидко що ся дало. Хыбувала мі атмосфера в ареалі амфітеатра, але колективи, які были передаваны принесли штось нове, крім фолклорных выступів штось з власного середовища, прекрасной природы. Така форма Лемковской ватры сповнила дану мету - передавати лемківську культуру широкій громаді глядачів дома і за кордоном. Успішны были формы різних бесід, варіня їдла, тема старовинного лемківського весілля, добрый почін передавання Службы Божой. Што мі хыбувало - дакотрых выступів мало світла на сцену - головно їм постеріг коло выступу фолклорного ансамблю Маковиця.

Шыткым організаторам 38 Лемківской ватры належыт мій глубокий поклон і щире ДЯКУЮ!

Іван Чижмар, Свідник, Словенсько

38 ŁEMKOWSKA WATRA on air... Dądzik, pusty amfiteatr, który bywa weznie podczas watry pełny serdecznych ludzi. Mało to wczera swoją chętno-przyjemną atmosferę. Łemkowska Watra w Żduni Lemkowska Watra w Żduni dziękujemy za rozwanie

ансамбль Маковиця, Свидник

Яка краса не можна надивитися, це все природне, а значить це своє рідне ніколи не поміняє красоти, а буде примножувати для нашого покоління.

Оксана Сосоєва, Україна

Well done! I'll have to go to the Watra one day in Żdynia. Enjoyed watching on YouTube over the weekend. Especially seeing a choir from my Tato's village.

Антін Блищак, Единбург, Великобританія

Аж сльози ся крутять в очах... Маю надію, що за рік будемо всі у Ждині так як що року

Катерина Стан, Кальників, Польща

Жаль, що цього року онлайн. Але дух передає.

Анна Мартинюк, Україна

2020 przejdzie do historii, jako ten, w którym nawet Watra w Żduni jest on-line... Polecamy!

Apartamenty Łemko – Krynica Zdrój

Як хтось потребує аудіо-візуальної і душевної насолоди, то саме зараз відбувається 38-ма Лемківська Ватра в Ждині! І тут можна бачити все онлайн

Оля Корбут, Україна

— • —

ТЕКСТ АННА БУКОВСКА

Подякування нашим медсестрам

Яр того року була інша од тих, які зме пережили, не важливе чи маме 20 чи 80 років.

Дерева випустили пупки, які розвинулися

в листочки, в загорідках зацвили перші весняні квіточки. І пришов він - Covid-19.

Принюс страх і запер нас в хижках. Порожни улиці, часом хтоси скоро пішов і купив хліб ци дашто до нього. Діти перестали ходити до школи, люде до роботи. Част зачала робити «онлайн», діти тіж засіли перед комп'ютерами. Але сут и тоти котри рано вставали і працювали, на першій лінії фронту - працівники служби здоров'я. В єдноіменним шпита-

Ірена Попівчак (дівоче Стависка)

Коронавірус

Не було ватри над Сяном
Не буде ватри в Ждині
Корона вірус наче сном
Всіх зупиняє нині

Сарепти на землях батьків
Не будуть мати діти
Пандемія продовжує спів
Мусимо потерпіти

В ліси Явожна не прийдуть
Отці щоб помолитись
Лиш ти народе забудь
Запиши в пам'ять предків лють
Не дали змоги жити
Ті які ганьби стяг несуть.
13.06.2020р.

Василь Шляхтич

Лідія Федорчак (дівоче Юшак)

ли ці іншим, або в домах опіки. Вони щодня
ишли та і тепер идут, ризикують своє здоров'
ля і життя, жеби боротися з епідемією.

**Три наші лемкині, які роблять в лігницьким
шпиталях згодилися оповісти о тім,
як ставляються до своєї служби.**

«Працюємо в масочках, рукавицях, «пшил-
біцах». Шпиталі сут гнеска як недоступна
твердиня. Тримамеся барз стисло процедур,
вшитким які входять до шпиталю міряме тепло-
ту тіла. Не можна одвіджати тих, які лежат
в шпиталях. Не треба дуже - хворий не повіст
цілої правди в часі бесіди - епідеміологічно-
го дослідження, хватит лем же має нетипічні
симптоми, прийде до шпиталю з запалінном
виростка, а «при нагоді» переходить одночас-
но безсимптомно Covid-19. А втовди запрут
наш одділ на найменше 14 дні. Нас вшитких
вишлют на карантену, не буде кому ходити
коло хворих. А і самих хворих можеме зара-
зити. За той час могли би зме помочи може
сотці або і більше людам.»

«Які емоції одчувам?

Змучиня, безсилніст, кус розчарування. Страх
- ніколи не знам ці гнеска верну домів, ці
не треба буде лишитися, бо зас хворий затаїв
перед нами правду... Боюся, так «по-людски»
бою ся о свою родину, ці я дачого не пригле-
чу домів, боюся о своїх родичів, бо сут юж
старшима людьми. А з другой страни са-
ма-м виберала што хочу робити на ціле життя.
Ограничила-м контакти з інчима, мої приятелі
знают де роблю, розуміют тото. Добрі, же іщи
од мене не втічут...»

Івона Сулич-Добровольська

«Як ставлямеся до пандемії?

Намагамся бити опанувана, перешколили
нас до праці в тяжких обставинах і макси-
мальнім стресі. Тяжки припадки о кожній
годині дня и ночі, хвори які вмерают, жаль
родини, жаль до нас – то щоденніст. Тото
вшитко є як великий тягар для нас и наших ро-
дин. Як тото вшитко зобрати разом - працюю,
як и перше. Направду ся намагам.»

**На руки Лідії Федорчак, Ірини Попівчак, Івони
Сулич-Добровольської складаме подяку
вшитким працівникам служби здоров'я, які
щодня стараються о наше здоров'я и життя.
Дякуєме за Ваше посв'ячення, за Ваше ве-
лике серце.**

Велике «Спаси Боже»!

До 70-ліття

З паном **Васильом Шлянтом** мам приємніст співпрацювати юж веце як десят років. Поправді то видів він мене іщи як дітину, коли єм роснула і дозрівала. Пан Василь бив втовди близким співпрацівником мого няня, а бив тіж некороткий час, коли-то пан Василь бив його правом руком. Є єдним з моїх, як то ся тепер бесідує, «шефів». Знаме го вшитки з активної діяльности в Об'єднаню лемків, є тіж головою Лемківської освітньої фундації ім. Івана Криницького. Можна било би довго виміняти ріжни функції і заслуги, бо біографія ювіляря є пребогата. Особисто не знам человека барже одданого лемківській справі як пан Василь, человека котрий попрошений о поміч николи не одмовит, навіт втовди, коли здаєся, же справа не має виходу.

**Жичу вам вшиткого што здорове, правдиве і добре.
Многая літа пане Василю!**

Наталія Гладик

Василь Шлянта в 2017 році бив одзначений «Золотим хрестом заслуги» за діяльність на ниві лемківської культури, «Золотий хрест за заслуги» признає Президент Польщі. Зас в 2018 році Васильові Шлянті признано відзнаку «Вірний предкам».

Дороги родиче Любо і Михайле Копцял

Життя получило Вас 60 років тому - Люба (з роду Пастирчик) з села Климківка і Михайло з села Панкна на Лемківщині. Тепер прийшов Ваш дияментовий Ювілей, який святкує на заході, біля Зеленої Гори з родиною. З той нагоди, з почуттями глибокої вдячності за добро, кохання, всяку підтримку і допомогу приймайте наші щирі побажання довгих років життя, міцного здоров'я, багато радості, щастя і Божого благословення.

Ви є найбільшою цінністю нашої родини!
Діти, внуки і правнуки.

Лідії з Ющаків и Емільови Федорчакам,

яки 2 червня 2020 року съвяткували 35 річницю свого шлюбу, їх діти: Марта, Михал и Оля з родинами прислали з той нагоди жичиня. Родиче Пані Лідії родом з Боднарки, Пана Еміля — мама з Новівси, няньо з Розтоки. Ювіляре мешкают в Єзежанах коло Лігниці.

35 років спілне жытя мате, єдном дорогом ступате...
Най Вам не бракне здоров'я любовы, щастя і радости!
Так Вам жычат Вашы Діты і Внуки

**До побажань приєднуєся
Головна управа Об'єднання лемків**

Гладишів - село моїх прадідів, дідів, родичів.
Часом думала-м, же для моїх родичів час
затримався 10 червня 1947 рока, втовди їх ви-
гнали. Наши няньо часто били на рідной землі
в своїх снах - «Знаєте што, гнеска ходив єм по
Бакуняку, ци по Постовілці» Боліло їх серце за
рідним селом и за людми, своїма сусідами.

Родиче їздили до гладишов'ян — тих што
мешкали в Помощнім, Костомлотах, Гвізда-
нові, Пищині, Стобні и сама не знам де ищи.
Вертали домів, оповідали што чути нового.
Тішилися, коли людям добрі ся вело, родилися
діти, а старалися коли дахто вмерав. Одходив
и заберав зо собом частку наших Гір...

*Шумлят Гори си Карпати
Зо собом шепочут.
Про давно минуле життя
Розповісти хочут.*

*Як од непам'ятних часів
Лемки в горах жили,
Літом своїм милим співом
Гори веселили.*

*Часом били тяжки часи
Компері не знали,
В неурожайни роки
Хліба дос не мали.*

*Товди везли дирва, гонти,
Аж до Мадярщини
И одтамаль привозили
Хліба для родини.*

Найдавнішим спомином, який чула-м од няня,
бив wspomин о їхнім діді Ваню. Прадідо ходили
на Мадяри косити зерно - било то деси коло
1870 рока. Коли приходили жнива молоді
хлопчиска, парібки, а навет и дівки ишли на
Мадяри - на Гереталик — заробити зерна,
бо за роботу платили частином того што хлоп
накосив.
Часом хлопів з ріжних сел назбералося зо
сто. Кормив їх пан — раз до дня варене, два
раз — хліб и дашто до нього. Не раз тот
робота надойла хлопам и коли не било пана
сypивали сой:

*Ой дана, же мі дана,
Вкрали дябли пана,
Вкрали го до пекла,
Ищи псякров втекла.*

Шумлят ГОРИ

Раз няньо повідали, же прадідо ходили
на Гереталик, а іншим разом же на Банати
и тіж сypивали співанку:

*Котри хлопці неженати,
Ходме на Банати,
Як сой заробиме, та ся пожениме!*

Не било легко заробити того зерна, треба
било натягатися косом з капером, жеби хліба
родині привезти. Не раз, як жнива били нагли,
то и вечерами косили, покля роса не впала.

Наши предки ходили в гуньках, чугах і холошнях, а літом в лияних ногав- ках и кошелях.

До роботи збералися в пачісни ногавки. Лия-
на одіж коштувала дуже роботи. Треба било
засіяти лен, коли виріс брали го газдині
і дівки. Помагали сусідка сусідці. Як при
кожній роботі, так и при браню лєну весело
сypивали. Пізніше лен возили з поля на луку,
а вечерами дівчата го пристеряли. Тот лен
лежав на луці два-три тижні і так ся «росив»,
а потім зас го зберали, вязали і товкли. Деко-
три товкли перед пристераньом, жеби било
більше насіння.

Восени приходила друга част той роботи
- лен треба било чесати и прясти. Пряли го
найбільше вечерами, газдині и дівчата органі-
зували вечірки.

Коли приходила зима газдове мали інше
заняття. Молотили ціпами зерно, пізніше мо-
лоли го в ручних млинцях, в деревяних ступах
товкли панцаки. Возили тіж ялиці до Горлиц.
Торговиця в кажен віторок и п'ятницю била
переповнена фурами з дирвами, а тартак
бив завалений ялицями од наших газдів.
Газдині ходили піше до Горлиц. Нераз, літом
то и двадцет кілометри несли кошик яфир,
грибів, або и по два кошики. Єден в плахті,
на гирбеті, а другий в руках. Іншим разом
несли масло, сир, яйця ци когутика. Коли
газдиня їхала в зимі з газдом, товди сідала до
заду. Газда клав на дирва півкошок (бив то
великий, плетений з возини кош) і так їхали.
Люде продавали, торгували, бо треба било
купити соли, канфіни а і панцаків ци зерна
на хліб.

Перед війном дуже біднішою молоді служи-
ло по богатших газдах і вшитко робили, што
газда ци газдиня казали. Юж 6-7 літні діти на-
нималися служити — пасти корови ци уці. За
рік служиня хлопец заробив білизну з домаш-
нього полотна. Били то дві кошелі і двої сподні,

Ваше Блаженство, Владико Святославе, Витає Вас з Ювілеєм!

В тот радісний ден Вашого ювілею 50-ліття од дня народження, най Всевишній Господь Бог обдарит Вас, Ваше Блаженство, здоров'ям, щастям, радістю та вшиткими своїма ласками.

Най благословит Вам в дальшій священничій послузі на Божій Ниві, на добро Греко-католицької церкви і цілого українського народу.

Най віра і надія наповняють Ваше серце, а любов Спасителя най николи Вас не опустит, а Пресвята Богородиця завжди покриват Вас своїм омофором.

Іс полла еті, Деспота!

**Головна управа
Об'єднання лемків**

керпці, на неділю черевіки и дака курточка на зиму. Неєден раз хлопец ся скаржив, же коли го газдиня єднали, то му повідали, же нич не буде робив лем пас корови, а тепер му кажут компері скрептати, сіни та хижу замести а и причину, діти бавити и колисати! Коли літом било дуже роботи в поли і на газдівці, а не било кому пасти корови, газда брав дітину од сусіда, або од іншого газди (што мав дуже діти) - де не било што їсти до новинки. Коли хлопец не бив навчений вставати завчасу, послужив два, три тижні, тай втівав назад домів. Нераз дітина не могла служити, бо ся ей барз цло за ріднима. Служба кінчилася на Новий рік. Декотри слуги, котрим било в газди ліпше, не ишли домів на Новий рік, а на Водокщи (19. 01) и такий слуга мав тото за гонір, так як и газда в котрого служив – бо шитки знали як добрі слугам у такого господаря.

Мама часто споминали на вечірки, яки розпочиналися з початком різдвяного посту. Організували їх дівчата, сходилися в неділю - зараз «по Михалі» - урадившись до котрой хижі ся найліпше сходити. Часто вечірки одбивалися в пару хижках. Як вибрали місце, ишли до газди просити, жеби одступив свою хижу на вечірки. Пряжа лєну зачиналася

дос тихо, а коли юж мали напрядене пару пасем, зачинали сьпівати вшелеяки сьпіванки і весели і сумни, не забивали и на коляди. Мама найбільше любили сьпівати «Там на горі крута вежа», «Пропала надія», «Сусід оре, сусід сіє» і инши. При кінци вечірок парібки зачинали збиткування і забави. Било при тім немало сьміху. Хижу осьвітляла камфінова лямпа. На канфіну пінязі збирали дівчата, або дакотрий парібок — од каждой прядки. На сьвята робили ламаник. Била то така гостина. Часом ламаник робили в часі мясниц. Складалися на палюнку, кропку, брали музикантів і гуляли цілу ніч. По таким гуляню в маминих керпцях робили ся діри. Мама ся не признавали, аж деси по тижньови просили діда «Няню, мам діри в керпцях». Дідо не могли зрозуміти - што то за планна скоро на керпцях!

*Шумлят Гори си Карпати,
жалісно шепочут,
бо про гірку долю лемків
Розповісти хочут.*

*Гірку долю і стражданя,
яки пережили,
бо дві війни ту през Гори
Ся перекотили.*

Тяжко було жити за німецької окупації.

Бракувало одержи, обути, соли, канфїни, а і не було де тото купити. Люде бїдували, кожний бїду пхав як лем мїг, жеби даяк пережити. Маму вивезли на початку сорокового рока на примусови роботи до Австрії. Вернулися зимом 1943 р., на яри оддалися за няня. Другого сїчня 1945 р. вродився наш настарший брат. Фронт юж стояв в Горах, на другий день кумове несли Гната до церкви окстити. Чути було катюши, нїхто не знав ци пережуют.

Рїздвяни сьвята в 1945 році били инши. Дуже люди з повіту яселского било виселено зо своїх хиж. Били то виселенці з таких сїл як: Тиханя, Жидівське, Розстайне, Ожинна, Граб, Вишоватка і инши. Медже іншими закватувано переселенців в Гладїшові, Смереківци, Квятони, Новиці. И так засїли гладїшовяне з переселенцями до Святой Вечері, котру разом варили газдині. Дос ся наплакали і наоповїдали о страшних боях, коли фронт стояв в їхніх селах, а они сїдили в пивницях, бо кулі густо літали.

*Шумлят Гори си Карпати
Жалїсно шепочут,
Бо про кривду бїдних лемків
Розповїсти хочут.*

*Виселеня і Явожно
Гвойдут в історію*

*Не мож довго позабути
Так важну подію (...)
Чужи дюдє нищат ліси
Тнут собі ялиці
Чужи люде орют поля
Пасут собі уці.*

*Дуже сїл є понищених
Хижи розобрани
Бїдни лемки сут на захід
Силом виселяни.*

Гладїшов'ян, так як лемків з інших

сел, вивезли в рїзні сторони на заході. Татову бабу Варвару - до Стобна. Мамину родину до Помощного, за Явором. Дїда і родичів коло Лігниці. Тяжко било привикнути и жити на чужині. Прийшли жнива, треба било дашто робити. Гладїшов'яне урадили так: стояли порожни поля, на них росло жито — самосїйка, рїдке, з малима колосками, треба го жати серпами. Жали колося и сьпївали «Пїшли женці жито жати», в грудях штоси дусило і не давало сьпївати, сивзи запаском втерали...

Коли люде могли вертати в Гори, вернули и наши баба Параска. Вернули до чужой хижи, їхня юж не стояла, розобрани. Недалеко плинула річка. Мачали зме ноги і імали пструги. В загорідці ріс зрізуванец, їли зме го з опляцками. Любили зме до баби їздити.

Часом як приїжджа-м до Гладїшова

і иду Бенівком, здаєся мї, же перед хижом сїдят Пан Ковальчик з великими баюсами и палицьом, и так ся мя звїдають - «Чия-с ти?» Та нїт до кого одповїсти...

Використала-м вірш мого няня Ваня Вірхнянского «Шумлят Гори», написаний в 1959р.

Хижа дїда Василя Вірхнянского в Гладїшові, ищи з кичками

Послухайте о «Чижиках»

У Вроцлаві не так давно сторилося барз цікава група, яка об'єднала діти і їх родичів. В своїй активності може бити прикладом для інших. На питання нашого квартальника о тій групі відповідат Юстина Вишовска.

- Од коли зачала свою діяльність група діти – «Чижики»?

Не ма конкретной дати од якої мала би ся рахувати наша діяльність. На початку били то спітканя пару-парунадцетьох осіб, а допіро з часом било нас веце. Вшитко зачалося в 2017 році.

- Што било причиною для створеня такой групи?

Причина била барз проста. На початку не ішло о творіння музичной групи. Хтіла-м щоб наші діти ся пізнавали, не лем на родинних чи товариских стрічах. Жеби розпочати наші спітканя треба било видумати якису тему. Не хтіла-м жеби то одбивалося як в традиційній школі, але залежало тіж мі на тім, жеби діти чулися барз свобідно і креативні. Перше што нам пришло на думку, то навчити діти лемківських сьпіванок. Думам, же барз дуже людей з мого покоління през сьпів навчило ся гварити по-лемківски. Зато таку дорогу вибрали зме і то ся справджат. Не ставламе собі за ціль виступи на сцені, але маме спільні ся вчити і при тім тіж добрі бавити. Виступи «виходят» при нагоді і барз добрі што они сут, бо діти барз люблят виступлювати. Тото нас іщи барже інтегрує.

- Хто є головним опікуном ансамблю і хто опікуєся дітми?

По-перше, може іщи не зме ансамблем. Покля што з нас є така неформальна група. По-друге, не маме головного опікуна. Кожен родич, котрий припроваджат дітину, за дашто відповідат. За організацію спіткань і виступів відповідам я. Гладам тіж гроши, бо потреби сут і пляни тіж маме. Старамся вшитко лучити в єдну цілість. Наприклад, Орест Шарак відповідат за музику. Вчит сьпіву, творит музичну аранжацию. Він єдиний медже нами, який є професійним музиком, а вшитки інчи то аматори. Ярмо витягнув припорошений акордіон і пригадав собі, як ся на ньому грає.

Адам часом напише якиси слова під музику. Аня думат над тим, жеби на пробах нихто не бил голоден. Катерина організує інтеграційні виїзди і пластичні варштати. Єва пилнує, жеби в медіях било о нас чути. Друга Аня творит фото і відео-записи і документує наші виступи. Оля все напише статтю. Кожний дає від себе барз дуже і не спосіб тіж вшитких назвати, але вшитким барз міцно дякую за спільну працю.

- Што роблят родиче і діти на ваших спітканях?

Наші спітканя маюť барз свобідну форму, але все маме план праці і зме до них зрухтувани. Працюєме так, чтобы на кожній пробі вивчити нову лемківську сьпіванку. Тлумачиме слова, повторяме так, жеби діти запам'ятали. В часі сьпіву єдни родиче помагают, а други лем кусьцьок прешкаджают. Але вшитко є зрозуміле і вписуєся в наші стрічибо головна мета - то інтеграція.

- Діти якого віку можут належати до «Чижики»?

Не маме вікових обмежень. Хто має охоту, тот може приходити, без огляду на вік. Тепер приходят діти віком од 4 до 11 років.

- Де одбиваються спітканя?

Наші спітканя проводиме в сьвітлиці при греко-католицькій Церкві у Вроцлаві - вул. Лацярска 34.

- Де спільно група виступила?

Виступили зме спільно на фестивалі «Калейдоскоп культур» во Вроцлавю і на фестивалі з нагоди Дня Вишиванки. В нашій програмі маме тіж Вертеп, з котрим виступили зме для наших парафіян в греко-католицькій Церкві у Вроцлаві і на перегляді вертепів в Познаню. Почули тіж нас на Лемківській ватрі в Ждині. На тій сцені виступили зме юж трираз!

- Які пляни на наступни роки? Што в програмі? Який буде репертуар? А може спільний виїзд?

Пляни маме. Тепер хочеме показати спектакл о Епіфанію Дровняку – якого називають тіж Никифором Криницьким. Вшитко в тим спектаклі є нашом авторском думком. Веце нич не повім, бо маме надію, же юж недовго покажеме ефекти нашой спільной праці.

з Вроцлав'я

Проба колективу
на Лацярській
/Вроцлав/

Інтеграційний виїзд
/Чехія/

-Чи в часі епідемії організує- те спітканя «он-лайн»?

Так, але лем товариски.
Хочу заохотити інчих родичів
до такой активності. Спільна
праця родичів і діти принесе
колиси ефекти. Ми юж види-
ме плоди нашої праці. Діти
знають поспівати по-сво-
му, люблять сходитися зо со-
бом і барз горді думают о сво-
їм лемківстві, бо знають, же
то жива культура - а не лем
дашто покрите порохом,
што прибуєме оживити
при нагоді съвят. **Дякую!** (оат)

Діти, діточки

Вроцлавський «Калей-
доскоп культур»

ЗРИХТУВАЛИ:

АННА БАРНАТ, о. АРКАДІЙ ТРОХАНІВСЬКИЙ

Дитяча сторінка

I. Слово Отців Церкви:

- Чеснота полягат в тим, жеби уникати зла, а чинити добро! (св. Василій Великий)

II. Апостоли слов'ян:

Икона свв. Кирила та Методія з греко-католицької церкви в Мендзижечу, знімка о. Ернест Секульський

III. Што знаме о св'ятих братах?

Св'ятий Кирило і Св'ятий Методій – апостоли слов'ян. Кирило і Методій то два брати, котри жили в IX столітті, а походили з міста Салоніки з Греції. Принесли Євangelіє в слов'янській мові на моравську землю. Тоту місію на Моравах поблагословив патріярх Константинополя. Св'яти брата вчат нас, жеби шанувати кожную мову, бо в кожному мові і вшитким народам має бити голошена Добра Новина нашого Спасителя Ісуса Христа. З їх досвідів скористав св. Володимир Великий, який охрестив Київську Русь в X столітті (988 р.).

IV. Хрестівка:

1.									
2.									
	3.								
4.									
5.									
		6.							
			7.						
	8.								

1. Висвячат на священників?
2. Жие в монастирі...
3. З чого зачинаме ден?
4. Кирило і Методій сут співпокровителями (якого континенту)?
5. Яку книгу принесли на Моравію Кирило і Методій?
6. Провалили на моравских землях євангелізаційну
7. Як мав на ім'я брат Методія?
8. Маме християнство західне і

ГАСЛЮ: Як називатся місто з якого походять апостоли слов'ян?

Діти! Одповіді надсилайте на адресу:

Zjednoczenie Łemków, ul. Dworzysko 5, 38-300 Gorlice

або на: redakcja.watra@interia.pl

V. Ідеме до ліса

Як літом не датися нуді дома? Іди з родичами до ліса! Побався в науковця, який зберат інформації о рослинах і звірину. Можеш стати:

- орнітологом – то людина, яка займаєся птахами, мусиш навчитися пізнавати їхні голоси і сьпів
- зілярьом – збер в лісі рослини, обсуш їх в книжці або газеті, назберай свою збірку сушених рослин
- дендрологом – то людина, яка займаєся деревами, мусиш попросити няня або маму би навчили тя пізнавати дерева по їхній корі або листях

VI. Што то за звіря?

Чи знаш, же рись то найвекший європейский кіт? В бескидских лісах не легко го стрінуги.

VII. Помож бабі з рацухами

Потрібуєте:

- 2 яблука
- 200 мл молока
- 1 яйце
- 150 г пшеничної муки
- 1 жицю цукрю
- 1 жицю цукрю з ванілієм
- 1/2 вжиці соди

Зачинаме:

1. Муку, оба цукри і соди всипте до мисятка, замішайте;
2. Добавте яйце і молоко, мішайте колотовом докля не дістанете єднородну масу;
3. Оберте яблука, поріжте на чвертки, виріжте з чверток насіння, поріжте чвертки на менши кавальчики. Штурте яблука до мисятка і замішайте;
4. Деревляном вжицьом викладайте рацухи на розогріту олію. Смажити треба 1,5 минюти на єднім і 1,5 на другім боці.

Надаємо з Вільхівця!

Того рока «Лемківський кермеш» в Вільхівці скасовано. Беручи до уваги епідемію, яка обгорнула цілий світ, як тіж нови закони польської держави і невпевненість мешканців Вільхівця, Президія Об'єднання лемків рішила одкликати 30 ювілейне сьвято в Вільхівці, заплановане на 23 і 24 травня 2020 рока. Барз нам било прикро, бо мало то бити ювілейне сьвято, до якого би-ли-зме юж майже зрихтувани, подарилося навіт напечатати спеціальниу поштову марку. Але, як то бесідують, неє того злого, што би ся в добре не обернуло. И так в суботу 20.06.2020 в годинах од 9:00 до 12:00 трансмітували-зме тригодинну програму, в чим допомогло Польське радіо з Ряшева. Перший раз в селі вказалося радіове авто з сателітом, яке лучило нас зо студієм в Ряшеві. Сценарій бесід бив густий. Залежало нам на тім, би вказати історію села и його мешканців, ідею «Лемківського кермешу» в тім його ініціаторів, багатство нашої культури, цікави ініціативи в самім Вільхівці які в околиці. И передовшиткім особисто залежало мі, жеби вказати люди яки роками, громадским чином творили тото сьвято. В нашім пленеровім студію гостило понад п'ятнадцет осіб, зишлося и дакус мешканців села. В програмі бесід виступив пан Миколай Ґабло зо своїом родиною, шолтис пан Зенон Федак, бив тіж представник гміни Дукля, яка шторока підтримує фінансово Кермеш. Могли зме почути о. Івана Піпку – єдного з ініціаторів сьвята, Василя Шлянту - за головування якого вільхівчане пришли до ОЛ з пропозиційом співорганізування. О лемківских традиціях музикування и о тім што цінне на Лемківщині, де межують зо собом ріжни культури, розповідали

Мірко Богонь и Ян Маліш, яки разом зо своїма гуртами грали слухачім наши сьпіванки. Акапелла сьпівали тіж вільхівчане. Телефонічні подарилося нам побесідувати зо Станіславом Криціньским і Ольгом Галабуд - журналістком аудиторії «Скриня». Обоє довгий час спостерігають і зато добрі знають, як през тих 29 років мінявся вільхівецкий кермеш. О лемківскім ремеслі розповіла Анна Романьчак, а село очима фотографічного апарату малював Роберт Юрчик. Василь Баволяк родом зо Сьвяткови оповідав о весільних традиціях на Лемковині, а Пшемек Полянський о організуванях в сусіднім Коросьні лемківских вечерах. Гідні того било, хто з вас не мав змогу чути на живо, то ціліст той аудиторії можете послуhati на інтернетовій сторінці польского «Радія Жешув»:
<https://www.radio.rzeszow.pl>

**Дякуємо же би-ли-сте з нами през тоти роки
До зустрічі в Вільхівці в 2021 році!**

<https://www.radio.rzeszow.pl/audycje/32739/o-tradycjach-lemkow-w-wolnej-sobocie-z-olchowca>

Одгори:
-до мікрофону рве ся Миколай Шептак
-авторска презентація книжки Миколая Ґабли
-ефір з гуртом «Капеля Малішів»

**Вітаємо протоієрея
Вроцлавсько-Гданської єпархії -**

**отця д-ра Аркадія Трохановського
з ювілеєм 20-річчя священства**

Всечесніший Отче!

*Дякуємо Богові за дар Вашого життя та покликання,
за молитви та багатолітнє служіння в нашій парафії.
Бажаємо Вам радості і бадьорого духу. Нехай
кожен Ваш день буде сповнений любов'ю і дарами
Святого Духа. Нехай Батько наш Небесний тримає
у своїй опіці всі Ваші справи, кожен Ваш крок і до-
дає Вам мудрості, терпеливості, сили, натхнення
й витривалості!*

*Нехай Господь щедро благословляє вас у щоденно-
му житті, дарує здоров'я, усі ласки так необхідні
для праці в Його Винограднику.*

**Бажаємо заступництва Пречистої Діви Марії,
усіх святих та ангелів на многая і благая літа!**

Парафіяни церкви Воздвиження Чесного Хреста
у Валчі та члени валецького гуртка
Об'єднання українців у Польщі

Вітаємо також Всечесних Отців

о. протоієрея Богдана Огородника
пароха в парафіях: Любін і Хоб'єня
з нагоди 35 ліття єрейських свячень

о. Григорія Назара
пароха в парафіях: Горлиці, Розділля, Білянка
з нагоди 20 ліття єрейських свячень

о. Павла Добрянського
пароха в парафіях Олава і Олесніца
з нагоди 10 ліття єрейських свячень

Дороги Отці!

Ми свідомі, що наше зростання у вірі залежить від
мудрості і доброго серця наших духових провідників.
Дякуємо Богові за дар Вашої присутності серед нас
і за можливість поглиблення правд об'явлених в Божо-
му Слові. Бажаємо, щоб Ваші сили відновлялися
і вдосконалювали Ваше апостольське скріплення, щоб
Господь обдарив Вас міцним здоров'ям, а Ваше жит-
тя променіло вогнем любові до Церкви та народу!

Парафіяни та члени місцевих гуртків ОЛ

**До всіх побажань приєднуєся
Головна управа Об'єднання лемків**

**Високопреподобний отче
Андрію Бунзило
з нагоди 20-ліття
єрейських свячень**

бажаємо Вам здоров'я і радості.
Нехай Господь Бог оберігає і посиляє
сили. Допмагайте людям, несіть
свою службою і вірою добро,
радість і щастя людям.

Гурток Об'єднання лемків у Шпротаві

В порогах нашої ЛІЦЕЮ в Лігниці

(частина 20)

Наша лігницька школа через довгі роки існувала як єдина українська середня школа в Польщі. Тому сюди з цілої Польщі батьки посилали своїх дітей, не зважаючи на відстань та те, що їхні діти є ще насправді дітьми - бо ще є неповнолітні. Але прийшов добрий час коли в Польщі могли бути створені ще ліцеї в Гурові Ілавецькому (це найменша гміна в Польщі), Білому Борі та Перемишлі.

Не забуваймо, що в порогах тих шкіл вчилися від початку, а і сьогодні вчаться учні-лемки, а також працюють деякі вчителі родом з Лемківщини. Лемківство у всіх згаданих школах живе і буде жити бо це наші школи.

Нові школи стали братніми для нашої лігницької. Я мав тоді щастя навчатись у Лігниці та дуже тепло споминаю наші шкільні реляції з учнями тамтих шкіл. Ці дружні реляції мали в собі також певну здорову ривалізацію, особливо в часі фестивалів у Сопоті чи Перемишлі. Тут маю на думці – хто краще танцював гопака, повзунця тощо. Певно ансамбль «Думка» з Гурова! Але ми з другого боку завжди вважали що інші ліцеї не можуть рівнятися з нами, якщо говорити про хоровий спів. Наш хор «Полонина» мав геніального диригента – пана професора Михайла Дуду.

Між нашими школами розквітали також великі любовні історії, але це думаю залишу в своїй пам'яті – хто за ким тужив, де і коли? Повірте, було тих історій багато від Лігниці до Білого Бору, а з Білого Бору до Гурова, «шляхи любові» сягали теж очевидно Перемишля. А тепер трошки історії наших шкіл.

Школа у Гурові Ілавецькому

У 1968 року в Гурові Ілавецькому відкрито перший український клас - як відділ у польській школі. Від початку діяв ансамбль «Думка», якого творцем був пан Теофіль Щерба. Ще більш завзято школа почала діяти у зв'язку з

діянням комуністичної влади, коли також у 1968 році було закрито бартошицький педагогічний ліцей. І так школа діяла при польському ліцеї де були українські класи аж до 90 років ХХ сторіччя. У 1990 році було відкрито вже самостійну школу — Загальноосвітній ліцей з українською мовою навчання в Гурові Ілавецькому. Почалась будова нового шкільного будинку, який завершено у 1996 році. У навчальному році 1996\1997 учні навчалися вже новому будинку. А в 2002 році учні замешкали у новому гуртожитку. І так школа існує до сьогодні.

Школа у Білому Борі

У 1958 році з допомогою батьків було покликано початкову школу з українською мовою навчання. Від 1 вересня 1958 року школа зачала свою діяльність разом з гуртожитком. У 1961 році школі надано ім'я Тараса Шевченка. У 1979 році школа була закрита через поганий технічний стан будинку. Навчання перенесено спочатку до початкової школи номер 1, а далі у комплекс економічно-аграрних шкіл.

В часі ювілею 25-ліття у 1983 році учні почали навчання у відновленому будинку. Тут треба згадати, що у червні 1982 році, з огляду на поганий технічний стан закритий був гуртожиток. Школі також загрожувало закриття. Щоб її рятувати, було покликано суспільний комітет будови гуртожитка. Будували його у роках 1983-1989. 85% грошей на інвестицію дала наша громада. У 1990 році при початковій школі номер 2 почав свою діяльність І загальноосвітній ліцей з українською мовою навчання. З 1996 року ліцей діє в будинку початкової школи номер 2.

Школа у Перемишлі

У Перемишлі історія є інакшою, оскільки тут відбулася реактивація нашого шкільництва, а не творіння нових структур. 1 вересня 1991 року наново зачала працювати українська початкова школа у Перемишлі. Навчання розпочало 120 учнів в класах 1-7. В тому самому році школа збільшує число своїх учнів до 145. При школі діяв також дитячий садочок. 8 листопада 1991 року школі було привернене ім'я Маркіяна Шашкевича.

1 вересня 1995 року відкрито загальноосвітній ліцей з українською мовою навчання. Невеликий будинок не міг помістити всіх учнів, тому батьки та вчителі рішили добудувати приміщення. У навчальному році 1995/1996 в цій школі навчалось 205 учнів, в тому числі 15 у I класі ліцею. У 1997 році ліцеїсти вже навчались у новому будинку. 1 вересня 1998 року було об'єднано початкову школу та ліцей. З 1 вересня 2002 року школі присвоїли назву третій загальноосвітній ліцей.

Випусники лігницького ліцею 2012

Вихователь: Йоанна Сьвйонтковска
Хом'як Петро, Чапля Агата, Дуда Семен, Федорчак Ольга, Гавран Мелянія, Кузяк Марта, Леонова Катерина, Марцінковска Александра, Матулевич Матей, Орловска Анджеліка, Полівка Дем'ян, Прокопчак Анна, Шарек Магдалена, Вев'юрка Анна, Врона Тома, Загородна Катерина.

Пані Ірино Снігур

**З днем народження вітаєм,
Щастя й успіхів бажаєм,
Щоб краса лиш розквітала,
І в душі весна сіяла.**

**Щоб була прекрасна доля,
І схилялась Божа воля,
Щоб чудовим був Ваш світ
І Господь дарив многих літ!**

7 квітня 2020 р. 85-літя од дня народження відзначала Ірина Снігур - довголітня вчителька та директор українського ліцею в Лігниці.

Пані Ірино, дякуємо за Вашу довголітню працю для добра нашої молоді і цілої громади у Польщі. Ви допомагали розбуджувати пошану і любов до рідної лемківської традиції і культури та зберігати нашу вікову тотожність з часів Київської Руси.

Голвна управа ОЛ

В Зиндрановій віддаймо пам'ят 75 річниці закінчення II світової війни

В 2020 році буде юж 75 років од закінчення II світової війни. В кожній нашій родині (і не лем) є пам'ят про тую трагедію людства. Тота пам'ят є пов'язана з вбитима на фронтах чи на рідних землях. Наши люде билі в концентраційних таборах, лагерах, неволі, у в'язницях, на примусових роботах в Німеччині. Мусіли навіт баби і діти на Лемківщині копати окопи, а газдове віддавати контингент чи худобу і коні на фронт.

Того терпіння в часі II світової війни било так дуже, што не годен вшиткого ту назвати. Хоч іщи вказати єдно терпіння котре досягло лем нас - на рідних землях. Є то велике почуття жалю за наших молодих хлопців, воюючих на фронтах в польській чи советській армії. Колі, дякувати Богу, наши хлопці пережили і повертали щасливі в рідні сторони, часто в польских війскових мундурах, вірили што

польска держава їм за тото воювання подякує, а тота держава в 1947 році вигнала їх з рідної хижі, депортувала зо споконвічної рідної землі. І часто як бандитів, хоц іщи ся їм навіт фронтови рани не загоїли. І то є тот жаль, котрий є в наших родинах до гнеска. Не почутя помсти - бо ми юж давно за тото вибачили - лем лішився жаль, лем жаль...

Найвекша трагедія є колі людина гине в часі війни, а родина лішастя осирочена, не знаючи часто де є гріб-могила мужа, няня, стрика, уйка чи навіт діда. Зато в тим році задумаймеся над том трагедієм сьвіта, котра не оминула наши родини, нашу Лемківщину як і цілий народ од Донбасу по Карпати.

Про II світову війну в наших Горах писало юж дуже лемків - ту можна згадати панів Адама Барну, Теодора Кузяка, Теодора Гоча чи ціж Олька Маслея, хоцки він записував юж воєнни спогади од сьвідків. Они писали очима дітини, парунадцетлітніх парібків чи просто вояків, але і з переказів сьвідків війни. Писали очима родинних трагедій чи терпіння родинного села, яке втрачало на війні найкращих газдів і парібків.

Гнеска маме віддати честь жертвам

II світової війні. Найліпше тото робити за допомогою едукування - нас і наступного покоління – та вказуваньом матеріальних свідків той війни. Таки свідки можемо знайти в скансені-музею в Зиндрановій. В тим дивним і незвичним році епідемії, хоч не знамечі і яки будеме мати Ватри, сприйуйте поїхати до Зиндранови.

Скансен в тим же селі бив оснований в 1968 році завдяки лемка - пана Теодора Ґоца. Ґазда тот на початку на музей перезначив хижу, яка скоріше належала прадідові – громадському писарьови Теодорови Кукелі. На початку бив то приватний музей, в яким родина Ґочів в більшості презентувала родинні пам'ятки. Медже нима билі облечиня, нарядя та предмети штоденного вжитку. Дперва в 1990 році музей-скансен став відділом підкарпатского музею в Коросьні. Гнеска на території музею найдеме м.ін. стайню, кутец, кузню, криницю, вітрачний млин. Сут то будинки з ріжних лемківських сел. Але почесне місце займає тота прадідова хижка, яка на початку була курном хижом. Гнеска має пец і комін, добудовани в 1901 році. В поміщенях хижі є м.ін. бюро писаря зо вшитким потрібним до той важливої праці чи комора з автентичними іконами. Тота хижка «грала» головну роль в фільмі, який Об'єднання лемків зрихтувало з нагоди 70 річниці Акції «Вісла». Фільм подарилося створити завдяки гостинности Теодора і Марії Ґочів, а можете го видіти на ютубовім каналі Об'єднання лемків. В скансені сут ціж пам'ятки з часів II світової

війни - з кирвавих боїв над Дукльом: мундюри, шоломи, але і гвери, вистрілени патрони і кулі. В 1975 році з ініціативи пана Теодора Ґоца при музею бив побудований пам'ятник загиблим в боях під Дукльом. Але довго він не стояв, юж бо в грудні 1976 року польське військо висадило його в повітря. Гнеска є юж в Зиндрановій пам'ятник, та дуже менший, а разом з ним і другий, присвячений жертвам загиблим в таборах в Талергофі і Явожні. Од 1992 року в скансені проходить фєстиваль - шторічне Св'ято «Од Русаля до Яна».

Інтер'єр Зиндранівського музею

На жаль 5 червня 2018 року помер пан Теодор Ґоц, та дякувати Богу його думки та працю взяв на себе син Богдан – гнеска справжній ґазда музею. Адже пам'ятайте – Зиндранова жде Вас не менше як Ждиня!

Голос пам'яті для пана Петра Ґойняка

9 травня 2020 року минула сумна, 5 річниця смерти пана Петра Ґойняка, людини барз заслуженой для Греко-католицькой церкви і лемківской громади на багатьох нивах: як дяк, музикант, співак, організатор культурного життя. Чловек, котрий з віром в Бога і почутям обов'язку, знав же ніколи не можна ся свого виречи, і вчив того вшитки покоління наших людей на західніх землях. Вчив співом в церквах, на весілях, гостинах, концертах, фєстивалях. Не годен написати де голосу пана Петра не било чути, коли наши люде сходилися в Патоці, Модлі, Ґромадці, Ярошівці, Заменіцах, Лігни-

ці... і так далі можна писати, тай фурт писати. Але треба ціж нам знати што і поляки мали до нього велику пошану - як сусіде чи разом працюючи в надлісництві. Пан Петро разом з паном Михалом Романяком билі нагороджени на 31 Лемківській ватрі в Ждини в 2013 році відзнаком «Вірний предкам», як люде заслужени для лемківской громади в Польщи.

Петро Ґойняк народився 2 липня 1923 року в Новівси, в родині Теклі і Василя

Гойняків. Од 1937 рока вчитися на дяка во Фльоринці, в монастері отців Студитів. Од 1944 рока до висеління бив дяком в греко-католицькій парафії Лосє і Нова Вєсь. В тім же часі грав на гушлях, провадив церковний хор. Бив поважа́ний в околицях і заприя́знився з о. Штефаном Дзюбином, котри обіцяли, што коли прийде час, будут хотіли вінчати Петра. Родину Гойняків виселено в рамках акції «Вісла», як і половину Новівси, до Патоки і кольонії Замєніце. Петро замешкав в Патоці з родичами, братом і сестрами. Тота родина була барз міцно прив'язана до себе, як і до цілої нашої традиції. Сестра пана Петра, Марія з дітьми та мужем Онуфрійом Симчаком мали в Новівси хижу, а на вигнанню нич не дістали і мусіли прийти жити з Гойняками. Родина їх прийняла і тішилася, што можут биті разом. З часом Симчаки за свої пінязі купили газдівку на Патоці, а в їх власній в Новівси мешкают чужи люде, яки ани грошика за ню не заплатили.

В 1948 році пан Петро творит капелю, в якій в векшости грают Юліян Гойняк, Васько Шаршонь, Осиф Вуйціцкий і Михайло Олесневич. Била то перша лемківська капеля на західніх землях Польщи. Сталися барз популярни - молодята, коли плянували весіля, найперше ішли до пана Петра звѣдаться, коли капеля має вільний термін, а потім аж догваряли в Церкві оповіди. Капеля грала 35 років, през цілий час провадив єй Петро Гойняк. Грали в ній ціж таки люде як: Ярослав Тєсля, Михайло Климківський, Семан Жилич, Еміль Пастернак, Семан Гопей, Петро Романяк, Чєслав Романяк, Ваньо Ріствей та Михайло Симчак. В 1949 році пан Петро оженився з Марійом Гриценяк (з роду Гойдич), яка в той час жила на кольонії Ярошівка, де виселено векшіст Щавничан. Тото весіля - то ціж бив знак одваги. Пан Петро пам'ятав, яка била (іщи з Новівси) обіцянка отця Дзюбини. Знав ціж, же отец били в Явожні а потім - під «прихильним» оком Уряду безпеки. Написав лист до о. Дзюбини, яки в тот час перебивали в Варшаві і попросив о вінчання. Отец Дзюбина одраз погодилися. Петро Гойняк поїхав до Хойнова, до польско-го ксендза, і дістав згоду на ужичиня костела. Але лем в понеділок і на 8 годину рано,

штоби ни́хто за барз не видів! І так о. Штефан Дзюбина вінчали пана Петра і паню Марію в греко-католицьким обряді, так як били вінчати їхні предки на Лемківщині. Била то велика подія на цілу околицю. На другий ден іщи о. Дзюбина вінчали сестру пана Петра, Ольгу, яка оддавалася за Осифа Вархолика з Угри-на.

В тим часі в Польщи (і не лем) заборонена била діяльність греко-католицької Церкви. В хижі пана Петра сходилися люде на богослужиня та жеби поспівати разом рідни сьпіванки. Хижа сталася місцьом, де люде могли триматися традиції і віри, та надіятися, што надийдут ліпши часи для нас, як і вшит-

Ціла родина Гойняків, Патока, роки 50-и

ких українців в Польщи. Комуністична влада криво смотрилася на того, УБ почало міцніше інтересуватися паном Петром. Лісничий поляк остеріг пана Петра, штоби перестав відправляти маївки, бо УБ ходит по людях і випитує о пана Петра.

В 1957 році в час відлиги перший раз на Великодні сьвята дозволено на греко-католицьку відправу в Лігниці. З той нагоди пан Петро створив церковний хор, який сьпівав потім в наступних роках в Лігниці та Модлі. Костел, однак, не хоронив наших люди перед ненавистю. Дахто метав каменями в часі Служби Божой, або «тратилися» ключи перед нашом Літургійом – жеби вказати нам де є наше місце. Таки активни люде, як пан Петро, найвєще той ненависти зазнали. Хоцки грав на польских весілях, не дуже тото полякім давало до ума.

В 70 роках пан Петро створив нову капелю «Думка», яка діяла при домі культури в Гро-

мадці і презентувала нашу культуру не лем лемкім, але ціж і польському середовищу. Капеля виступала на наших фестівах в Сопоті, де тишила глядачів лемківском музиком. В 1990 році пан Петро зібрав в Патоці хлопців з початкової школи і створив мандоліновий ансамбль «Потічок». По році заграли разом перши концерти, медже іншими на ватрі в Ждині.

В травні 1991 рока почалася нова музична пригода – створилася «Кичера», а пан Петро з іншими музикантами творив в ній першу капелю. Разом з «Кичером» пан Петро діставав нагороди в Польщі і за границьом. Міг видіти як наша лемківська культура стаєся відома в цілім світі.

Жена, пані Марія, все підтримувала пана Петра.

Ніколі усьміх не сходил з єй лица, хочки ріжни терпіня треба било перенести на дорозі життя. Дочекаліся четверо діти: Леона, Мелянії, Ярослав та Юліяна — греко-католицького священника. Пан Петро як гайовий перепрацював в лісах 45 років. Кус тоти ліси в Модлі пригадували му Новувес, хочку ту на заході не найде ялиці чи бука, а передо вшитким рідних Гір, за якими все цнеся правдивому лемкови.

Останни роки життя провів з женом Марієм у Любіні. Помер 9 мая 2015 рока на 92 році життя. Похорон, який мав місце в греко-католицькій церкві в Лігниці, пройшов за участі митрополита кир Йоана Мартиняка, Владики Володимира, та багатьох священників та соток людей. Тіло усопшого похоронено на прицерковним цмінтерю, при могилі родичів. Родина, згідно зо волям усопшого, просила не приносити квіта на похорон, а свої пожертви передати на Лемківску освітню фундацію ім. Івана Криницького, жеби таким чином допомогти нашим дітям і молоді в науці.

Мої слова в тим дописі напевно не до кінця можут емоційно передати ким бив пан Петро для родини. Зато дозволю собі зацитувати слова сина пана Петра – Юліяна, греко-католицького пароха в Зеленой Горі: «Нелегко в пару словах описати особу мого Тата. Певно природни здібности, потреби тамтого часу і робітніст, пхали його до різних

активностей. Таких люди називають «людьми Ренесансу». Певно головна його любов то музика - церковна і народня. Бив дяком, творив церковни хори і весільни капелі. На хліб зарабляв як лісник, господар і різник. Тато напевно кшталтував мою релігійність, бо не стидався вказувати того дома і публично. Лишився в моїй памяті як добрий і теплий человек, який лишив дуже добрих слідів за час свого добрі прожитого життя.»

Пане Петре, вшитки як громада дякуєме за Ваше життя ту на землі. Віриме, што колісі зас ся зийдеме гин в небі штоб почути ваш сьпів і ваши гушлі!

Нова Весь, посередині фотографії о. Стефан Дзюбина, а за ним Петро Гойняк

Лідії Анні Колянчук зі славного, заслуженого для освіти, роду Євусяків – меценатові культури і кустошу історичної пам'яті, побажання - щоби вчинене другим добро повертало до Вас, постійної радості з життя та всього що рідне, доброго здоров'я та многая і благая літ бажують земляки - українці з Лемківщини.

ЖИТИ СВІТЛОМ

Євангелія

9 лютого 1935 рока в селі Крива в родині Анто-
ніни з Кеців та Димитрія Демчара вродилася
десята дітина. Окстили єй в церкві Сьв. Косми
и Дем'яна. Маціцька Марися мала семох
братів і дві сестри. Щасливе дитинство скінчи-
лося в 1947 році, акція «Вісла» перегнала їх,
так як інчих на західні землі Польщи,
до села Громадка коло Болеславця.

Авторка статті Марія Сидор, бабця Марія
Буковска, Ганя Сидор, Лігниця 2016 рік

Няня і двох братів - Василя и Михайла - забра-
ли до Явожна. На Заході треба било скоро до-
роснути, навчитися жити в інчим сьвіті. Родина
трималася разом, то давало їм силу. В 1959
році Марія вийшла замуж за Михайла Буков-
ського родом з Млинів. І хрестив і вінчав їх о.
Володимир Гайдукевич - кривянський греко-ка-
толицький парох в костелі в Модлі. Модла била
станицьом лігницькой греко-католицькой парохії
заснованой в 1957 році. Марисю и Михайла

**Марії Буковській
з Демчарів**

На прощаня

Маріє

Золоти думки переплітаю
Задуманим мовчаням
До гір вільно повертаю
Підийти ближче до неба
З водаму до криниць
Плести чеберчучу бесіду
Посмотрити на ялиці вікови
Послухати їх жалібну
За Тобом мову...

Маріє

В Кривій
Зеленіє
Зозуля вперто куває
А ти на небесні
Попови Верхи
Вибралася

Маріє

Най Тобі
Чужа земля
Лебединим пухом буде стелена
Ід гин за Попови Верхи
На небесну Ватру
Заклич Кривчан
Най виглядают нас
На нас тіж
Прийде час

До позарани

Маріє
До заран
Вічная Тобі пам'ять

Олександр Маслей

Пан Біг поблагословив штирьома синами. Пережили зо собом 60 років, дочекалися 5 внуків, 5 внучок і 7 правнучат.

Я вродилася-м як перша внучка, Бабця мала втовдиль 49 років, а коли вродився мій наймолодший брат Ваньо - мала сімдесят. Легко писати о кимси з перспетиви математики, а не легко коли хотіло би ся дашто веце о особі, яка мала на мене барз великий вплив, яку ся цінує, а якої не є юж з нами.

Я пам'ятатиму молоду Бабцю, котра ся крас збирала, все дбала про свою фігуру, дуже вишивала и барз дуже читала. Думам,

же хибаль прочитала кожную книжку про акцію «Вісла». Історія їй родини була для неї важлива, ніколи не погодилася з кривдом, яка на них прийшла. Тота Крива з років дитинства то бив їй втрачений рай. Часто вертала думками до наймолодших років, до тих вшитких вершиків, яких ся навчила на рідній землі. Вершиків на яких зме ся виховали і яких часом не можна було юж слухати: «Цвірин, цвірин люби діти», «Ишов дід через дорогу», «Матінці на любе сьвято, квіточків несуд багато», «Чи ви чули лемки, бойки і гуцули», «Два когуди червененьки горох молотили», «Бабусю моя кохана, пишу листок вже від рана».

- Бабцю, перестанте, кілко можна, на пам'ят то знам!!! - не злостилися, лем усміхали і горди одповідали, же знають тоти верши ищи з садочка. Ищи як били зме менши то кожни вакації їздили зме до Болеславця - до них, пам'ятатиму спацири по парку, «жвіровню», пероги и кісто з клекачками.

Західні Землі, 50-ти роки, Марія Демчар /по мужу Буковска/
Фото з родинного архіву авторки статті

Мала на старунку нашу духовність.

Обов'язково в неділю, чи в сьвято їхали-зме до церкви в Модлі. Рано і вечером була спільна молитва, клякали зме перед іконом. Тепер, як о тім думам то деси в спогадах чую тихий голос молитиви «Під Твою милість прибігаєм, Богородице Діво, молитвами нашими в скорботах не погорди, але від бід ізбави нас, Єдина Чиста і Благословена. Преславна Приснодіво Богородице, прийми молитви наші і донеси їх Синові Твоєму і Богові нашому, щоб спас задля Тебе душі наші». Молитви до Богородиці любила найбільше. Жила Словом Божим. Була терпелива і покірна,

пам'ятатиму Її з молитовником в руках о різних годинах, по prostu сідаючи в кухні, чи на дворі – сідаючи з молитвом. То була Її сила проти чужого сьвіту на західних землях. Молитва і любов до своєї родини в якій виростала і яку створили з мужем. Знала ким є, любов до Бога та рідної землі, мови и культури передавала своїм синам а пізніше нам - внукам.

Певно ся вам здає, же Бабця то така моцарка. Ні - то дрібна, мала особа. Вшитки внуки - і внуки Її переросли.

Вмерла тихо, так як жила, 22 травня 2020 року. Згасла Її свічка...

В день похорону в санітарним режимі, зас треба було подумати кус о математиці, кілко осіб може прийти до церкви,

кілко на цмонтір. Чи вшитки будеме могли бити разом в останній спільній молитві? Обмеження, кілометри до переїхання, безпека... На тому похороні в масочках били зме вшитки, не забракло ані єдного правнука. Г наймолодшой з братів и сестер – моєю бабці Марисі.

Св. п. Текля Шафран нар. 19.06.1932 року

в Полянах біля Криниці (дівоче прізвище - Ковальська), була дружиною Петра Шафрана — вчителя, редактора часопису «Ватра».

Вона, хоча виховувала 2 синів, у боку свого чоловіка активно працювала на ниві рідної культури.

Пані Текля в 70-х роках в с. Ганчова Горлицького повіту заснувала вокальний дитячий колектив «Іскорки», який довгі роки гуртував місцеву лемківську молодь, дописувала до «Нашого слова», часопису «Ватра». Прекрасно співала, тому старовинні пісні

її села знайшли друге життя в творчості рідних колективів «Крайка», «Відимо», «Лемківський перстеник», в збірниках народних пісень, м. ін. в «Антології лемківської пісні» виданої у Львові в 2005 р.

Пані Теклі Шафран – присвячую

*Сум зайшов у наші Карпати.
В села Ганчова і Поляни.
Смерть родить жаль і пише втрати
Всім, що залишились без мами.*

*Тіло спочило в Лемківщині.
Там родилася і там жила...
Тепер сум пишеться в родині.
То смерть підрізала їй крила*

*Устя віддало їй шану.
В церкві співали панахиду.
В небі тепер мама Шафранів.
До Петрів пішла на бесіду...*

*Так, Пані Текля з Паном Петром,
Що то був «Ватри» редактором
Тепер згадують дуже тепло
Лемківщину і рідні Гори...*

Тим своїм віршем хочу попрощати маму нашого друга – Михайла Шафрана, члена управи зеленогірських гуртків Об'єднання лемків і Об'єднання українців, Паню Теклю Шафран.
Михайле і вся Твоя родино, прийміть, прошу, слова співчуття від усіх нас – членів і прихильників наших товариств.

Голова гуртка ОУП в Зеленій Горі Василь Шляхтич

СПОМИН

Творчині славних «Іскорок» Теклі Шафран

На прощання

Текле

Позеленіло так в Полянах
Дзвін церковний полянській
Якоси дивні зазвучав
Тямлю Тебе
Текле

Ваша любов з Петром
Щаслива була
Ти, Текле
Не глядала оплесків
Не величалася гордістю
Не величалася лихом
Ти мала в собі
Материнську справедливість
Ти була дзеркалом правди
и надії.

Текле

Іди на небесні Поляни
спокійно
Там Петро на Тебе жде
Обійми Його
Якщо Господь так хотів
Всі Іскорки
Гнес ся зийшли
Попрощати Тебе
Силдзом обмити лице своє
Дякуємо Господеві за Тебе

Текле

Сядьте біля Ватри
Полянско-Перунчанскої
З полянянами и
перунчанами
І виглядайте нас
На нас недовго
Прийде час

До позарани

Текле
До побачення
Вічна Тобі пам'ять

Олександр Маслей

ВАТРА

lem.www - вартат зазріти, послухати...

Центр культури ім. Б.-І. Антонича в Горлицях:
концерти, виставки, прелекції, презентації;
Бібліотека ім. Василя, Теофіля и Олександра Куриллів
www.facebook.com/CKAntonycz

Свято лемківской культури "Лемківська ватра"
Ждиня, 17-19 липня 2020 р.
www.watradynia.pl; www.lemkounion.pl

Лемківська освітня фундація ім. І. Криницького
<http://lemkoeducationfound.is-great.org>

Радіо „Кермеш” Передачі: неділя 22:30
www.facebook.com/Kermesz

Радіо „Скриня” Передачі: понеділок 18:10
www.radio.rzeszow.pl/audycje

„Лемківська сторінка” www.nasze-slowo.pl

Радіо „Радіо лемко” www.radio-lemko.pl

Комплекс загальноосвітніх шкіл № 4 у Лігниць

ім. Б.І. Антонича - www.zso4legnica.pl

Комплекс загальноосвітніх шкіл № 2 у Перемишлі

ім. М. Шашкевича - www.szazsk.edu.pl

Світова федерація українських-лемківських
об'єднань www.sfulo.com

Подяка

Пожертви на статутну діяльність ОЛ
(в тім часопис **ВАТРА**):

Об'єднання лемків Канади – 1468,-
о. др Мирон Михайлишин, Ряшів – 400,-
Михайло Маркович, Новиця - 100,-

Сердечно дякуємо всім, які нам
допомагають. Боже заплат!

Редакція **ВАТРИ**

Головна управа ОЛ

Передплата ВАТРИ

Ціна одного примірника 3 зл. + 3,30 зл. поштової оплати в Польщі.

Річна передплата 4 x 3 зл. + 13,20 зл. (кошти пересилки) = 25,20 зл.

Від закордонної пересилки однієї „Ватри” поштова оплата - 13 зл.

Річна закордонна передплата 4 x 3 зл. + 52,00 зл. (кошти пересилки) = 64,00 зл.

Передплату замовляти за адресою Редакції.

Вплати просимо пересилати на банківський рахунок:

Zarząd Główny Zjednoczenia Łemków

BANK PEKAO SA: nr konta 83-1240-5110-1111-0000-5207-8745

Zrealizowano dzięki dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji

Видає / Wydaje

ZJEDNOCZENIE ŁEMKÓW Zarząd Główny
ul. Jagiełły 2, 38-300 Gorlice; tel./fax 18 35 32 906
www.lemkounion.pl; lemkounion@poczta.onet.pl

ВАТРА
квартальник

Редагує колегія

Анна БУКОВСКА **головний редактор**, Еміль ГОЙСАК дизайн
Адам ВЕВ'ЮРКА редактор на Західні Землі e-mail: adamwiew@wp.pl
Григорій СУХАНИЧ, Василь ШЛЯНТА, Наталія ГЛАДИК, Штефан КЛАПИК

Технічне оформлення

„LEBO” Gorlice; Drukarnia „Kwadrat” Nowy Sącz

ADRES REDAKCJI

ul. Dworzysko 5, 38-300 Gorlice, e-mail: redakcja.watra@interia.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo skrótów oraz korektę językową nadesłanych tekstów.
Redakcja nie odpowiada za treść materiałów pozaredakcyjnych, nie zawsze zgodnych z jej poglądami.

Як я ішов попід гори іщи не бив ден...

Музична мандрівка зо «Сьпівами нашого роду»
/друга частина/

Не так давно до моїх рук трафив винятковий компакт-диск - друга частина «Сьпівів нашого роду». Напевно декотри з Вас барз добрі пам'ятають першу частину з 2018 року. Як особа міцно зв'язана з фольклором била-м втовди приємні зачудувана так допрацюваним музичним ділом. Координатором того виняткового артистичного проєкту є Гриц Суханич - молода особа, для якої етнографічна праця не є лем файном пригодом, є тіж своєрідним життєвим шляхом, мандрівком, до котрой запрашат інших молодих лемків. Барз ся тішу, же знов можеме разом помандрувати лемківськими музичними шляхами. Чи другий диск є кращій? Чи вартат вибратися в етнографічну подорож повну музики і сьпівів? Дозвольте - поділюся з Вами моїма спостереженнями.

Коли перший раз взяла-м тот альбом в руки, одразу мою увагу притягнули знимки. На обкладинці диску видиме родину зо села Присліп. Довоєнна фотографія авторства Андрия Галушчака походить зо збірок Гриця Суханича. В книжочці знов цікави знимки, тим разом зо села Берест. Графічний дизайн цілого видання зрихтувала Югаска Сьпак. Тот дизайн виглядат супер, а і, што для мене барз важне, має тіж едукативну вартіст. Влучам музику і цілий час смотрюся на тоти фотографії... До мойого уха трафляють міцни, молоди голоси і звуки традиційних інструментів.

Перше што даєся чисто чути - на диску найдеме барз добрий секунд (або як іщи бесідуют – контру). Загальні інструментальна обробка сьпіванок є передумана і на високім рівні. Мою увагу звернув тіж винятковий стиль гри на гушлях Павла Басалиги. Музична обробка диску то велика вартіст для інших музикантів, бо можна «підглянути» і послухати народний лемківський стиль граня. Кожному, хто буде хтів послухати добрі опрацюваного лемківського фольклору, буду рекомендувати «Сьпіви нашого роду». Проєкт створило дев'ят молодих, харизматичних люди з різних частин Польщи і Словаччини: Павло Басалига, Олександра Бірошова, Наталія Бочневич, Семан Герек, Михайло Гожинский, Тома Дошна, Данило Старинский, Григорій Суханич і Патрик Шуркала. Гостинно в награню взяли участ тіж: Оля Буковска, Матвій Герек, Лука Дошна, Ольга Старинска і Андрий Хом'як. Наштоден тоти артисти грають і сьпівають в ріжних ансамблях. На потреби того проєкту зібралися, жеби створити винятковий музичний архів. З власного досвіду знам, же найліпше ся музикує зо збераним складом, творится втовди неймовірна енергія! Таку власньні чути на дис-

ку «Сьпіви нашого роду 2». Артисти не бояться сягнути до етнографічних або родинних записів і творять не зважаючи на границю, яка ділит лем на мапі.

З яких джерел користали молоди лемки? На платівці чую пісні зібрали Ярославом Полянським і Іваном Чижмарьом, є тіж пісня зо збірки пісень етнографа Андрия Дулеби. Мою увагу звернули сьпіванки «Як я ішов попід гори» і «Ой коби-м я», які походять з Ізб і Фльоринки, а подали їх Стефанія Мацейовска і Ірина Лучковец. Напевно буду вертала до тих мелодій, барз запали мі в пам'ят. Окрім того на диску можеме почути декілька знаних сьпіванок, наприклад «Ой там на горі» чи «А за нашим селом» - тіж в цікавих аранжациях. Одного чого бракує - то поясніня, хто сьпіває і грає кожную пісню. Бо цікава-м і хочу знати хто для мене музикує!

На диску найдеме тіж «бонус-трек» - сьпіванку «Явором». Пісня походить зо східньої частини регіону Горегроне (Словаччина). Горегронский багатоголосий сьпів є на листі нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО. Мешканці того регіону до гнеска донесли східній обряд, мову, музику і звичаї, які одріжняють їх од сусідів. Вартат тіж згадати, што в книжочці, доданій до платівки, можна найти тексти шитких сьпіванок. Фінансування для награня другой частини „Сьпівів нашого роду" забезпечили: Дом на Взгужу - Мохначка Нижня, Богуслав Басалига, ДосБайка, Лемківска освітня фундація ім. Івана Криницького, Вілла Дорота, Ян Венгжин, Катерина і Михайло Біщаки і др Ян Вок. Культурний патронат обняли: «рідни» для багатьох учасників проєкту ансамблі «Маковиця» і «Кичера», а о медіальний патронат постаралися радіо Лемко і радіо Краків.

Думам, же друга частина «Сьпівів нашого роду» заслуговує на увагу і є гідним партнером для першої частини.

Приємного слуханя! Сердечні прошу Вас на лемківський музичний шлях.

Aleksandra Herman, Kulturowa wiedza kobiet.

Transfer międzypokoleniowy w warunkach podwójnej marginalizacji Ukrainek z mniejszości narodowej w Polsce, Warszawa 2019, 283 s.

Авторка порушат барз цікаву і важну проблему ролі жінки в переказуваню елементів культури і тотожності помедже поколіннями на прикладі сучасной української меншини в Польщі. То власні жінки повнят в культурним трансфері особливу функцію, причім не лем в родині (як матери, яки виховуют діти), але тіж в ширшим громадским контексті (діяльніст в інституціях культури, навчання рідной мови, діяльніст при парафіях). На сторінках книжки появляются теми культурной травми і ей передавання, іншости, елементи, котри єднуют пам'ят поколінь – т.зв. «предмети з дому», ідеї поверніня, змаганя о культурну безперервність. То погляд науковця-соціолога, який неєдному (неєдній) з читачів і читачок отворит очі на ситуацію, в якій тирваме, функціонуєме, жиєме. Дослідження проведене на основі бесід-інтерв'ю з понад 100 жінками з різних сел, містечок і великих міст в Польщі. З чим ся змагают сучасни українські жінки в Польщі як представнички меншини в чужим національно суспільстві, а з другой сторони в суспільстві міцно маскулінізуванім – то значит подвійні маргіналізувані, як виглядат трансфер культуровий в їх виконаню і яки сут наши вспільни перспективи – о тім читайте в публікації.

Зрихтувала:
др Вікторія Гойсак

з моєї полицки

Zapomniane obrazy.

Łemkowszczyzna w fotografiach

Johna Masleya z lat 1923 i 1938.

Wybór i opracowanie zdjęć, teksty wstępne i redakcja Jerzy Starzyński, Łemkowski Zespół Pieśni i Tańca Kyczera, Legnica 2018, 176 s.

Альбом фотографій американського лемка Джона Маслея презентує 140 знімок, виконаних під час двох візитів автора на Лемківщині: в 1923 і 1938 році. Більшість знімок була зроблена в рідним селі Джона – Бересті коло Криниці. Фотографії презентують різні аспекти життя лемків: будівництво, праці рільничі і господарчі (орка, сінокоси, жнива, викопки, браня лену, випасання худоби), ярмарки, кермеши, весіля. Однайдеме дуже портретів мешканців села. Не бракує церковної архітектури, пейзажів і панорам. Як пише во вступі Юрко Старинський – то документація минулої епохи, документація культури лемківського села, котрої велика частина (народний стрій, будівництво, господарски нарядя) юж безповоротно зникла. Вартат додати, же вшитки знімки сут барз доброй якості і великого формату, што позвалять достережи найменши деталі.